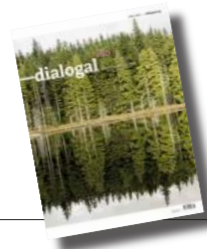

CONSCIÈNCIA
D'ARA
Cada dijous
i la setmana que ve:
Les biblioteques
del desert

Estils

UN MÓN AMB ÀNIMA

El número d'estiu de la revista *Dialogal* inclou experiències de transformació personal i una conversa entre la banca ètica i la islàmica, entre altres.

És compatible la transparència amb el misteri?

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

L'escriptor Josep Otón aprofundeix en aquest vincle per denunciar la idolatria de la transparència

He assumit com a normalitat la transparència: valor segur, ètic, inqüestionable. No hi ha cap àmbit de la societat, des de la política a l'economia i la ciència, que avui no pregoni una alta estima per la transparència. I com més l'enaltim, com més la idealitzem, més menyspreem el seu suposat contrari: allò secret, opac, misteriós. Però, ¿és la transparència tan nítida i beneficiosa com sembla? ¿És l'opacitat sempre tan contraproduent en aquesta societat emmirallada en ella mateixa? Com es pregunta el filòsof Francesc Torralba, quanta transparència pot arribar a digerir l'estómac social?

Dos vessants complementaris

Per a Josep Otón Catalán, professor i escriptor, la transparència és invisible i, per tant, escapa al control de la mirada: "Tot i que el seu tret característic és la capacitat de fer visible allò transparent, per definició, no ho és. La transparència és complexa i, a vegades, enganyosa. Sovint falseja la realitat al donar a entendre que res s'interposa entre l'observador i l'objecte observat, de manera que el primer té la sensació de tenir-ho al seu abast". És el pa de cada dia, des de les vitrines i aparadors als programes polítics o als anuncis comercials: quan es té alguna cosa a vendre ningú està disposat, sembla ser, a voler aprofundir en l'ambigüitat de la transparència. Per aquest motiu Otón ha escrit una magnífica reflexió en format llibre (*Misteri i transparència*, que acaba de publicar Herder) on no busca menysprear els atributs de la transparència, però sí que hi aprofundeix per veure que no sempre el misteri i l'opacitat són oposats d'aquesta.

De fet, sovint en són aliats indissociables. De la mà de pensadors com Paul Scheerbarth, Byung-Chul Han, Francesc Torralba, Walter Benjamin, Maria Zambrano, Friedrich Nietzsche, Simone Weil, Ludwig Wittgenstein i textos de la tradició cristiana, el llibre és una lúcida reivindicació de la transparència quan assumeix la seva transcendència per, d'aquesta manera, convertir-se en la via d'accés al Misteri (un Misteri últim, amb majúscula).

Per trobar aquest vincle necessari, hem d'endinsar-nos en el fet religiós, lloc on tradicionalment es dona aquesta intimitat entre Misteri i transparència. Pot semblar paradoxal en un món actual que, com assenyala Otón, "idolatra la transpa-

GETTY

rència" i, en conseqüència, la religió és percebuda com un reducte de l'obscurantisme: "El ciutadà post-modern se sent amb el dret de saber-ho tot de tot i el fet religiós sembla escapar-se de la seva pretensió controladora".

Una revelació en equilibri

Però, lluny d'aquesta idea, la religió no té perquè quedar-se reclosa en aquest secretisme. Otón, que recorre a la tradició cristiana per exposar la seva tesi, explica que la idea de transparència està present a la Bíblia per mostrar com la revelació no és opaca. "L'Evangeli es presenta com una reivindicació de la transparència, una crida a treure a la llum allò que estava amagat. El missatge

Control
"El ciutadà post-modern se sent amb el dret de saber-ho tot de tot"

de Jesús és un exercici de transparència", diu l'escriptor. Segons explica, malgrat aquest rebuig aparent per tot allò que no és transparència, la fascinació pel que no podem copiar, i que ens interpel·la, continua molt present, entre la fascinació i la temença. "L'ésser humà -diu- queda astorat intuïnt una realitat superior a qualsevol de les seves expectatives. Experimenta una profunda nostàlgia d'Absolut. Però, d'altra banda, sent por davant d'un Déu estranya, desconegut. Es defensa d'aquesta por a la desmesura posant límits a l'abisme insondable, empetint a Déu, forçant el Misteri a ser transparent. La inefabilitat del Misteri desafia la pretensió de l'ésser humà d'abastar-ho tot".

"Res hi ha ocult si no és per ser manifestat, res ha succeït en secret sinó perquè vingui a ser descobert" (Mc, 4:22) diu l'Evangeli. Però aquesta disposició a ser descobert no coneix l'ansia moderna, la fal·lera per desvelar-ho tot amb presses i, sovint, sense respecte, volent fer de la complexitat una simplicitat llesta per consumir. "Una excessiva transparència -alerta Otón- pot ser un factor que malmeti el procés de coneixement mutu en precipitar-lo. La immediatesa esgota ràpidament el desig de conèixer, en canvi el pudor estimula l'interès i la curiositat. En definitiva, en la relació entre l'ésser humà i la divinitat, la transparència total, entesa com a absència de misteri, pot resultar una traua i la plena transparència un problema".

Entre el *Deus absconditus* i el *Deus revelatus*, sense necessitat d'escollir entre un dels dos vessants, sinó entenen que necessitem caminar en aquest equilibri, com sovint ens mostra l'experiència mística. La pròpia revelació, explica Otón, està més propera als relats i a la poesia perquè són formes literàries que ens ajuden a equilibrar allò explícit amb allò suggerit o absent, sense "enunciats clars i transparents com les consignes dels règims totalitaris o dels credos fonamentalistes, sinó en una experiència narrativa de gradual transparentació".

Aquest equilibri també fa que la revelació funcioni com a mecanisme d'alerta quan ens decantem cap a un dels extrems. Un àmbit on regni només allò ocult i misteriós, sense cap esclat de llum, desperta totes les sospites. Com recorda Otón, "els textos bíblics ja critiquen una religiositat contaminada per una concepció supersticiosa de l'univers i el mateix sistema religiós sol suscitar estratègies de depuració que desemascaren els elements màgics, sovint vinculats a actituds poc ètiques".

Pel filòsof Byung-Chul Han, en la societat de l'exposició les coses no desapareixen en la foscor, sinó en l'excés d'il·luminació, fet que porta a concloure, de la mà del teòleg Pedro Castelao, que l'obstacle més gran per percebre l'absent presència de Déu sigui justament la seva presència massiva, l'excés de la seva llum: "No percebem a Déu per manca de distància" diu Castelao citat per Otón.

En conclusió, veiem com, una vegada més, voler entendre el món fonamentant-nos en una lògica binària, d'oposats, es deu més a una voluntat fantàstica que a la realitat en ella mateixa, molt més inclusiva del que sovint volem acceptar. ■

OPINIÓ

L'islam idolatrat

HASHIM I. CABRERA
ARTISTA. ESPECIALISTA EN ISLAM ANDALUSÍ

Un dels principis menys qüestionats a l'Islam és la denúncia del *shirk*. S'ha traduït aquest terme àrab com "associació d'alguna cosa a Déu" o "idolatria". La realitat és única en la seva essència i diversa en les seves manifestacions. Els éssers humans estem al mig. Som criatures i, al mateix temps, participem del diví, transitem un pont, un interespai. El nostre ego, però, està poc disposat a no abusar dels plaers que el món ens ofereix. Això és el *shirk*, el que anomenem idolatria o associació: atribuir realitat al que no és res, al que mai roman i acaba morint.

No hi ha molta dificultat quan ens girem cap a Déu amb el nostre cor anhelant i submis, content de ser creat en un món on tenen lloc les proves més difícils. És llavors, en aquesta interioritat, on ressona dins nostre l'exclamació "Oh, Déu meu, tu ets la pau!".

Però si obrim els ulls, veiem un món en flames, banderes negres amb el nom d'Al·là, fanàtics que destrueixen la memò-

Quan l'ésser humà queda obnubilat per aquest món, pot arribar a cometre les majors atrocitats en nom de la religió

ria de la humanitat... "Oh Déu meu, tu ets la pau!". Aleshores per què es produeixen aquestes contradiccions tan profundes?

Quan l'ésser humà queda obnubilat per aquest món, pot arribar a cometre les majors atrocitats i no dubta a fer-ho en nom de la religió, de la ideologia o del que més li convingui. Són els poderosos dins del món islàmic els responsables de tantes guerres, de la islamofòbia, de la mala imatge de l'Islam i dels musulmans. Són ells precisament els qui han ajudat a construir un món de confrontació i de discòrdia, d'exclusió i de por. Qui podria culpar a Occident d'una altra cosa que d'avidesa de recursos, d'avarícia i d'apetits insaciabls?

Demaneu a Déu misericòrdia vers la humanitat, una humanitat que podria estar ja vivint sota l'ombra de l'arbre de la Pau, que podria estar ja lliure d'aquesta esclavitut que de vegades ens passa inadvertida.

AFP

Gent

TEXT:
XXXXXXXXXXXXXX

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tinci-

dunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl. Maecenas suscipit feugiat lli, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet ritrus velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen. ■